

Sygn. VUa 5/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 grudnia 2017 roku

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim,

Wydział V w składzie:

Przewodniczący: SSO Mariola Mastalerz

Sędziowie: SSO Beata Łapińska (spr.)

SSO Agnieszka Leżańska

Protokolant: st.sekr.sądowy Marcelina Machera

po rozpoznaniu w dniu 14 grudnia 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z wniosku M. M. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

od wyroku Sądu Rejonowego IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Tomaszowie Maz. z dnia 14 grudnia 2016r. sygn. IV U 107/16

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądzone od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz wnioskodawcy M. M. (1) odszkodowanie obniża z dalszych 6% na dalsze 2% uszczerbku na zdrowiu, a kwotę 4.542,00 (cztery tysiące pięćset czterdzieści dwa) złote obniża do kwoty 1.514,00 (jeden tysiąc pięćset czternaście) złotych i oddala odwołanie w pozostałej części,

2. oddala apelację w pozostałym zakresie.

Sygn. akt V Ua 5/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 lutego 2016 roku, znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. przyznał M. M. (1) z tytułu uszczerbku na zdrowiu będącego skutkiem wypadku przy pracy z dnia 17 marca 2015 roku odszkodowanie za 9 % uszczerbku na zdrowiu w kwocie 6.813 zł. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że Komisja lekarska orzeczeniem z dnia 17 lutego 2016 roku ustaliła, że stały uszczerbek na zdrowiu wynosi 9%. Dlatego zostało przyznane odszkodowanie za taki właśnie uszczerbek na zdrowiu.

Od decyzji tej odwołał się M. M. podnosząc, że oparta jest na błędnych ustaleniach w przedmiocie charakteru i rozmiaru doznanego uszczerbku. Odwołujący podniósł, że lekarz orzecznik ustalił u niego 15% uszczerbek na zdrowiu, a komisja niezasadnie obniżyła uszczerbek do 9%. Podniósł, że doznał urazu na odcinku lędźwiowym L4/L5 i L5/S1

i uraz spowodował ograniczenia ruchowe i problemy z chodzeniem i utykaniem na lewą nogę, nawróciły silne bóle i drętwienie obu kończyn.

ZUS nie uznał odwołania i wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 14 grudnia 2016 roku, sygn. akt IV U 107/16 Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. na rzecz M. M. (1) odszkodowanie za dalsze 6 % (sześć procent) uszczerbku na zdrowiu w kwocie 4.542,00 (cztery tysiące pięćset czterdzieści dwa) złote z ustawowymi odsetkami od dnia 23 lutego 2016 roku.

Podstawą rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego były następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

M. M. (1) uległ dnia 17 marca 2015 roku wypadkowi przy pracy, został przysypany osuwającą się ziemią w wykopie, w którym pracował wyrównując jego powierzchnię i znajdujący się w nim piach.

W wypadku wnioskodawca doznał urazu stłuczenia kręgosłupa lędźwiowo-krzyżowego i miednicy. Wystąpiła rwa kulszowa, uraz kręgosłupa L/S skutkuje objawami rozciągowo-korzeniowymi z uszkodzeniem odruchów głębokich kolanowych i skokowych. M. M. ma ograniczona ruchomość kręgosłupa lędźwiowo-krzyżowego, utyka na lewą nogę. Utrzymują się u ubezpieczonego bóle kręgosłupa promieniujące do kończyny dolnej. Z powodu silnych bólów przyjmuje leki przeciwbólowe, korzystał też z zabiegów fizykoterapeutycznych. Uszczerbek na zdrowiu wynosi 15%.

Stan faktyczny w sprawie Sąd Rejonowy ustalił na podstawie opinii biegłej sądowej z zakresu neurologii B. M. (1). Sąd I instancji nie przyjął za właściwe stanowisko zawarte w opinii biegłej A. P.. Wskazał, że biegła A. P. w opinii określiła uszczerbek na zdrowiu na 15%, jednak w opinii uzupełniającej skorygowała go na 11%. Ww. biegła wskazała w tej opinii na występujący u wnioskodawcy proces zwyrodnieniowy polegający na zmianach degeneracyjnych w torach międzykręgowych. Sprzyja to w ocenie biegłej powstawaniu protruzji jąder miażdżystych pod wpływem urazu. Sąd Rejonowy podkreślił, że biegła nie wskazała, które z istniejących objawów wiąże z wypadkiem i jego skutkami, a które z wcześniej istniejącym schorzeniem, a w dacie wykonywania opinii podstawowej miała do dyspozycji pełną dokumentację medyczną, w tym dotyczącą schorzenia kręgosłupa istniejącego przed wypadkiem. Bezrefleksyjne zdaniem Sądu I instancji podejście do tego istotnego zagadnienia, brak uzasadnienia tak istotnej zmiany wielkości uszczerbku czynią opinię nieprzydatną do rozstrzygnięcia sprawy.

Natomiast biegła B. M. wykonała wedle Sądu I instancji opinię mając do dyspozycji akta sprawy, w tym zawarte w nich stanowisko organu rentowego dotyczące schorzenia istniejącego przed wypadkiem i w swej opinii wskazała uszczerbek na zdrowiu podając istniejące i związane z wypadkiem zmiany i objawy (objawy rozciągowo-korzeniowe z uszkodzeniem odruchów głębokich kolanowych i skokowych).

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny i dokonaną ocenę dowodów Sąd Rejonowy uznał odwołanie za uzasadnione w zakresie przyznania odszkodowania za dalsze 6% uszczerbku na zdrowiu.

Sąd Rejonowy przyjął, że uszczerbek na zdrowiu określony w opinii biegłej B. M. został określony prawidłowo.

Tym samym Sąd I instancji przyjął, że wnioskodawca wskutek wypadku doznał 15% uszczerbku na zdrowiu, podczas gdy odszkodowanie otrzymał za 9% uszczerbku.

Wobec powyższego, na podstawie art. 6, 11 i 12 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych z dnia 30 października 2002 roku (Dz. U. z 2015 r. poz. 1242 ze zm.) Sąd I instancji uznał, że ubezpieczony ma prawo do odszkodowania za dalsze 6 % uszczerbku na zdrowiu liczone według stawki z daty wydania decyzji, to jest 757 zł.

Dlatego Sąd Rejonowy zmienił zaskarżoną decyzję i zasądził na rzecz M. M. odszkodowanie w kwocie 4.542.00zł.

Apelację od ww. wyroku wniósł organ rentowy zarzucając naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 5 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zw. z poz. 104 załącznika do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym i długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (Dz. U. z 2013 r. poz. 954) przez błędne przyznanie M. M. (1) kwoty 4 542 zł tytułem odszkodowania za dalsze 6 % uszczerbku na zdrowiu spowodowanego wypadkiem przy pracy, podczas gdy wnioskodawca nie ma prawa do odszkodowania w tej wysokości, gdyż uszczerbek na zdrowiu wnioskodawcy z tytułu tego wypadku wynosi 9% i należne odszkodowanie z tego tytułu organ rentowy wypłacił. W oparciu o tak skonstruowane zarzuty pełnomocnik organu rentowego wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania lub przekazanie sprawy do Sądu I instancji do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik M. M. (1) wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 14 grudnia 2017 roku wnioskodawca wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy dodatkowo ustalił co następuje:

U M. M. (1) występują następujące schorzenia:

- przewlekły zespół bólowy kręgosłupowo – korzeniowy z odcinka lędźwiowego, obecnie z objawami korzeniowymi, z objawami ubytkowymi oraz z ograniczeniem ruchomości kręgosłupa w tym odcinku,
- stan po urazie kręgosłupa lędźwiowo – krzyżowego w związku z wypadkiem przy pracy,
- zmiany zwyrodnieniowo – dyskopatyczne z pjm L4/L5 i L5/S1.

Badanie RM wykonane w miesiąc po wypadku ujawniło zmiany degeneracyjne krążków m-k L4 - S1 (zmiany „stare” powstające w ciągu dłuższego okresu czasu)

Tego typu zmiany sprzyjają powstawaniu pourazowej protruzji jądra miażdżystego. Zatem stwierdzany uszczerbek na zdrowiu jest następstwem zarówno przebytego wypadku jak i wcześniejszych zmian zwyrodnieniowych. Nie ma jasnych kryteriów aby ocenić, w jakim stopniu jest on spowodowany wypadkiem, a w jakim stopniu wcześniejszymi zmianami. Ocena taka opiera się na wiedzy i doświadczeniu medycznym. Stwierdzony uszczerbek na zdrowiu wnioskodawcy spowodowany jest przede wszystkim doznany urazem (szacunkowo w około 75%), a w mniejszym stopniu wcześniejszymi zmianami degeneracyjnymi krążków.

Uszczerbek na zdrowiu wnioskodawcy spowodowany wypadkiem przy pracy w dniu 17 marca 2015 roku wynosi 11 procent, a to z powodu wcześniejszych zmian degeneracyjnych krążków międzykręgowych.

(dowód: opinia biegłej sądowej B. S., k. 152 – 154 wraz z opinią uzupełniającą, k. 159 – 159v akt sprawy)

Biegła neurolog B. S. ostatecznie zgodziła się z opinią biegłej neurolog A. P., że stwierdzany uszczerbek na zdrowiu spowodowany wypadkiem w pracy w dniu 17.03.2015r. wynosi 11% tj. 15% - 4%) z powodu wcześniejszych zmian degeneracyjnych krążków międzykręgowych.

Uszczerbek zatem na zdrowiu wnioskodawcy spowodowany wypadkiem przy pracy w dniu 17 marca 2015 roku wynosi 11 procent, a to z powodu wcześniejszych zmian degeneracyjnych krążków międzykręgowych.

(dowód: opinia biegłej sądowej B. S., k. 152 – 154 wraz z opinią uzupełniającą, k. 159 – 159v akt sprawy)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja organu rentowego okazała się częściowo uzasadniona.

Spór w przedmiotowej sprawie dotyczył wielkości procentowej uszczerbku na zdrowiu jakiego doznał M. M. (1) wskutek wypadku przy pracy jakiemu uległ on w dniu 17 marca 2015 r. Organ rentowy w zaskarżonej decyzji przyjął bowiem 9 % , a skarżący w odwołaniu domagał się przyjęcia 15 % .

W toku postępowania przed Sądem Rejonowy dopuszczono opinie dwóch biegłych neurologów, które ostatecznie w swych ocenach końcowych zawierały wnioski odmienne .

Biegła neurolog A. P. (2) po zapoznaniu się z zarzutami ZUS- u zawartymi na k. 48 akt , a które to zarzuty zwracały uwagę , iż w latach poprzedzających wypadek przy pracy u wnioskodawcy występowały okresowo objawy zespołu bólowego kręgosłupowo - korzeniowego w przebiegu zmian zwyrodnieniowe – dyskopatycznych i był on z tego powodu leczony i orzekano u niego okresową niezdolność do pracy z nr stat. G 54 w2006r., 2009r., 2010r. i w 2013r. uznała, iż powyższe okoliczności winny mieć wpływ na wysokość uszczerbku na zdrowiu.

Biegła ta podniosła, iż w dokumentacji brak badań radiologicznych z okresu przed wypadkiem,

Brak dokumentacji leczenia z opisem badania przedmiotowego, brak danych jak długie były okresy niezdolności do pracy orzekane w w/w latach. Z podanych dat wynika, że zaostrzenia występowały co 3 - 4 lata.

Badanie RM wykonane w miesiąc po wypadku ujawniło zmiany degeneracyjne krążków m-k L4 - S1 (zmiany „stare” powstające w ciągu dłuższego okresu czasu).

Ostatecznie biorąc pod uwagę wcześniejsze kłopoty wnioskodawcy z kręgosłupem oraz toczący się wiele lat przed wypadkiem proces zwyrodnieniowy kręgosłupa lędźwiowo – krzyżowego długotrwały uszczerbek na zdrowiu biegła ta ostatecznie określiła z punktu 94C na 11 % . (vide : opinia uzupełniająca – k. 35 akt sprawy) .

Z kolei biegła neurolog B. M. (1) przyjęła 15 % uszczerbku na zdrowiu w ogóle nie odnosząc się do zarzutów organu rentowego składanych w toku postępowania , a dotyczących przeszłości neurologicznej wnioskodawcy i wcześniejszych zwolnień lekarskich właśnie z powodu dolegliwości kręgosłupa . Nie odniosła się także do badania RM wykonanego miesiąc po wypadku , które w ocenie biegłej P. ujawniło zmiany degeneracyjne krążków m-k L4 –S1 .

Oparcie w ocenie Sądu Okręgowego zaskarżonego wyroku na ogólnikowej i mało wnikliwej opinii biegłej B. M. (1) bez wyjaśnienia powyższych spornych kwestii było w ocenie Sądu Okręgowego co najmniej przedwczesne .

W tej sytuacji Sąd Okręgowy, który jest także instancją merytoryczną uznał za niezbędne dla potrzeb rozstrzygnięcia ustalenie, czy orzeczony przez biegłą neurolog B. M. (1) uwzględnił wcześniejsze dolegliwości neurologiczne skarżącego czy też bezzasadnie je w ogóle pomija .

W tym celu dopuścił dowód z opinii trzeciej biegłej neurolog B. S. , która

zarówno w opinii podstawowej jak i uzupełniającej (Vide : k. 152-156 akt sprawy) ustaliła , iż

w przedmiotowym badaniu neurologicznym w dniu wypadku stwierdzono u wnioskodawcy objawy rwy kulszowej obustronnej. Badanie TK kręgosłupa wykonane w dniu wypadku wykazało wypukliny dyskowe na poziomie L4/L5 i L5/S1, zaś badanie RM wykonane miesiąc po wypadku ujawniło obecność świeżej przepukliny krążka L4/L5 i potwierdziło obecność wypukliny L5/S1.

Ponadto stwierdziła u wnioskodawcy objawy ubytkowe (korzeniowe zaburzenia czucia, zniesienie odruchów po głębokich w lewej kończynie dolnej) - co powodowałyby stały uszczerbek na zdrowiu 15% z pkt 94c.

Biegła ta zwróciła jednak uwagę, iż jakkolwiek w dostępnej dokumentacji leczenia wnioskodawcy brak danych o wcześniejszym leczeniu z powodu dolegliwości bólowych kręgosłupa, to sam wnioskodawca podał , że w okresie

kilku lat wcześniej, przed wypadkiem miał okresowe bóle kręgosłupa lędźwiowego, szczególnie po ciężkiej pracy fizycznej. Zgłaszał się wówczas do lekarza „otrzymywał maści i tabletki” i dolegliwości mijały dość szybko.

Biegła ta zaznaczyła, iż z kolei z pism procesowych ZUS-u wynika, że „w latach poprzedzających wypadek w pracy u wnioskodawcy występowały okresowo objawy zespołu bólowego kręgosłupowo - korzeniowego w przebiegu zmian zwyrodnieniowe - dyskopatycznych. Był z tego powodu leczony i orzekano u niego okresową niezdolność do pracy z nr stat. G 54 w 2006r., 2009r., 2010r. i w 2013r.

Z podanych dat wynika, że zaostrzenia występowały co 3 - 4 lata.

Biegła ta zaznaczyła, iż badanie RM wykonane w miesiąc po wypadku ujawniło zmiany degeneracyjne krążków m-k L4 - S1 . (zmiany „stare” powstające w ciągu dłuższego okresu czasu)

Tego typu zmiany sprzyjają powstawaniu pourazowej protruzji jądra miazdżystego.

Ostatecznie biegła ta uznała , iż stwierdzany uszczerbek na zdrowiu jest następstwem zarówno przebytego wypadku jak i wcześniejszych zmian zwyrodnieniowych. Nie ma jasnych kryteriów aby ocenić, w jakim stopniu jest on spowodowany wypadkiem, a w jakim stopniu wcześniejszymi zmianami. Ocena taka opiera się na wiedzy i doświadczeniu medycznym. Zdaniem biegłej stwierdzany uszczerbek na zdrowiu powoda spowodowany jest przede wszystkim doznany urazem (szacunkowo w około 75%), a w mniejszym stopniu wcześniejszymi zmianami degeneracyjnymi krążków.

Dlatego biegła B. S. zgodziła się z opinią biegłej neurolog A. P., że stwierdzany uszczerbek na zdrowiu spowodowany wypadkiem w pracy w dniu 17.03.2015r. wynosi 11% tj. 15% - 4%) z powodu wcześniejszych zmian degeneracyjnych krążków międzykręgowych.

Sąd Okręgowy uznał powyższą opinię za fachową, wnikliwą , przekonującą, jak też korespondującą z opinią neurologa A. P. (2) . Potwierdziły one zasadność zarzutu apelującego organu rentowego, iż Sąd Rejonowy naruszył przepis art. 233 kpc poprzez błędną ocenę materiału dowodowego oraz sprzeczność ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego i przyjęcie, że u ubezpieczonego nastąpił uszczerbek na zdrowiu w związku z wypadkiem przy pracy w łącznej wysokości 15 %.

Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do dopuszczenia dowodu z opinii innych biegłych uznając, iż kwestia wysokości uszczerbku na zdrowiu została wyjaśniona w sposób pozwalający na ostateczne rozstrzygnięcie.

Podkreślić należy, iż żądanie ponowienia lub uzupełnienia dowodu z opinii biegłych jest bezpodstawne, jeżeli sądy uzyskały od biegłych wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania (wyrok SN z 1999-10-20 II UKN 158/99 OSNAPiUS 2001/2/51). Samo niezadowolenie strony z oceny przedstawionej przez biegłych nie uzasadnia bowiem potrzeby dopuszczenia przez sąd dowodu z opinii innych biegłych (wyr. SN z 6.10.2009 r., II UK 47/09, L.). Natomiast dostateczne wyjaśnienie okoliczności spornych w sprawie nie jest równoznaczne z uzyskaniem dowodu korzystnego dla strony niezadowolonej z faktów wynikających z dowodów dotychczas przeprowadzonych (wyrok SN z 28 lutego 2001 roku, II UKN 233/00 L.). Zwraca na to także uwagę Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 lipca 1999 roku, II UKN 37/99 OSNAPiUS 2000/20/741 wskazując, że sąd nie jest obowiązany do uwzględniania kolejnych wniosków dowodowych strony tak długo, aż udowodni ona korzystną dla siebie tezę i pomija je od momentu dostatecznego wyjaśnienia spornych okoliczności sprawy (art. 217 § 2 k.p.c.).

Skoro brak było podstaw do ustalenia u wnioskodawcy wysokości uszczerbku powyżej 11 % zasadnym w tej sytuacji okazał się także zarzut naruszenia przepisu prawa materialnego, a w szczególności art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1242 ze zm.) oraz § 6 pkt 2 i § 11a rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o

wypłatę jednorazowego odszkodowania (Dz. U. z 2013 r. poz. 954 – t.j.) poprzez przyznanie ubezpieczonemu prawa do dalszych 6% uszczerbku na zdrowiu w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 17 marca 2015 r. roku, podczas gdy ubezpieczony nie spełniał warunków do przyznania tego odszkodowania w powyższej wysokości.

Trafność powyższych zarzutów apelacyjnych obligowała Sąd Okręgowy do zmiany zaskarżonego wyroku i obniżenia przyznanego odszkodowania o 4 % tak aby jego łączna wysokość wynosiła 11 %. oddalenia odwołania.

Dlatego też na podstawie art. 386 § 1 kpc orzekł jak w punkcie 1 sentencji.

Apelacja organu rentowego dalej idąca okazała się bezzasadna, albowiem postępowanie dowodowe nie potwierdziło stanowiska ZUS-u, iż uszczerbek na zdrowiu wnioskodawcy wynosi 9 %. Żaden z biegłych neurologów nie miał bowiem wątpliwości, iż uszczerbek ten przewyższa przyjętą w zaskarżonej decyzji wielkość .

Z tych też względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 kpc apelację w pozostałej części oddalił o czym orzekła jak w punkcie 2 sentencji.